

Pro

Chapter 25

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

1 יְהוּדָה: מְלֹךְ-חֶזְקִיָּה וְאִנְשֵׁי הָעָתִיקוֹן אֲשֶׁר שְׁלָמָה מִשְׁלֵי אֱלֹהֵי גַם-
Yuda mfalme-wa Hezekia watu-wa walinakili ambazo Sulemani mithali-za hizi pia-
[H3063](#) [H4428](#) [H2396](#) [H0376](#) [H6275](#) [H8010](#) [H4912](#) [H0428](#) [H1571](#)

Hizi ni mithali zaidi za Solomoni, zilionakiliwa na watu wa Hezekia mfalme wa Yuda:

2 כָּבֹד אֱלֹהִים הִסְתֵּר דְּבַר וּכְבֹד מְלָכִים חָקַר דְּבַר:
jambo kuchunguza wafalme na-utukufu-wa jambo kuficha Mungu utukufu-wa
[H1697](#) [H2713](#) [H4428](#) [H3519](#) [H1697](#) [H5641](#) [H0430](#) [H3519](#)

Ni Utukufu wa Mungu kuficha jambo, bali ni utukufu wa wafalme kuchunguza jambo.

3 שְׂמִינִים לָרוֹם וְאֶרֶץ לְעֵמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חָקַר:
kuchunguza hakuna wafalme na-moyo-wa kwa-kina na-nchi kwa-urefu mbingu
[H2714](#) [H0369](#) [H4428](#) [H6011](#) [H0776](#) [H7312](#) [H8064](#)

Kama mbingu zilivyo juu na nchi ilivyo chini, ndivyo ambavyo mioyo ya wafalme haichunguziki.

4 הֲנוּ סִינִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא לְצַרְףּ כְּלִי:
chombo kwa-mfua-vyuma na-itatoka kutoka-fedha takataka ondoa
[H3627](#) [H6884](#) [H3318](#) [H3701](#) [H5509](#) [H1898](#)

Ondoa takataka kwenye madini ya fedha, nako ndani yake kutatokea chombo cha mfua fedha.

5 הֲנוּ מְשֻׁעַ לְפָנַי-מְלָךְ וַיִּפְּוּ כִּסְאוֹ:
kiti-chake-cha-enzi katika-haki na-utathbitika mfalme mbele-ya mwovu ondoa
[H3678](#) [H6664](#) [H4428](#) [H6440](#) [H7563](#) [H1898](#)

Ondoa waovu mbele ya mfalme, nacho kiti chake cha enzi kitaimarishwa kwa njia ya haki.

6 אֱלֹ-תַתְּהִיר לְפָנַי-מְלָךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אֱלֹ-תַעֲמֹד:
simame usi- wakuu na-mahali-pa mfalme mbele-ya jisifu usi-
[H5975](#) [H0408](#) [H4725](#) [H4428](#) [H6440](#) [H1921](#) [H0408](#)

Usijikweze mwenyewe mbele ya mfalme, wala usidai nafasi miongoni mwa watu wakuu;

7 כִּי טוֹב אָמַר-לְבָבִי לְבָבִי מְהֵרָה עָלָה הָנָה וְנָדִיב:
mkuu mbele-ya kuliko-kushushwa huku panda- kwako kusema- ni-bora kwa-maana
[H5081](#) [H6440](#) [H8213](#) [H2008](#) [H5927](#) [H0559](#)

אֲשֶׁר עֵינָיךְ: רָאוּ זִמְעוֹנָה
macho-yako zimeona ambaye
[H7200](#)

ni afadhali yeye akuambie, "Njoo huku juu," kuliko yeye kukuaibisha mbele ya mkuu. Kile ulichokiona kwa macho yako

8 אֱלֹ-תֵצֵא לְרֹב מְהֵרָה פִּן מְהֵרָה בְּהַכְלִים אֶתְךָ:
wewe akikuaibisha mwisho-wake utafanya nini- isije haraka kwa-ugomvi toke usi-
[H0853](#) [H3637](#) [H0319](#) [H4100](#) [H6435](#) [H7378](#) [H3318](#) [H0408](#)

אֶתְךָ:
jirani-yako
[H7453](#)

usiharakishe kukipeleka mahakamani, maana utafanya nini mwishoni kama jirani yako atakuabisha?

תָּגַל:	אֶל-	אֲחֵר	וְסוּד	רְעֵךְ	אֶת-	רִיב	רִיבְךָ	9
ifunue	usi-	mwingine	lakini-siri-ya	jirani-yako	na-	jadili	shauri-lako	
H1540	H0408	H0312	H5475	H7453	H0854	H7378	H7379	

Kama ukifanya shauri na jirani yako, usisaliti siri ya mtu mwingine,

תָּשׁוּב:	לֹא	וְדַבַּרְתָּךְ	שִׁמְעֵ	יַחַסְדֶּךָ	פֶּן-	10
haitarudi	haitarudi	na-shutuma-yako	asikiaye	akakuabisha	isije-	
H7725	H3808	H1681	H8085		H6435	

ama yeye aisikiaye aweza kukuabisha na kamwe sifa yako mbaya haitaondoka.

עַל-	דָּבַר	דְּבָר	כֶּסֶף	בְּמַשְׁכֵּיּוֹת	זָהָב	תַּפּוּיֹתַי	11
juu-ya	lililosemwa	neni	fedha	katika-mapambo-ya	ya-dhahabu	matunda-ya-dhahabu	
H1696	H1697	H3701	H4906		H2091	H8598	

אֶפְנִי:
wakati-wake
[H0655](#)

Neno lisemwalo kwa wakati ufaao ni kama matunda ya mtofaa ya dhahabu yaliyowekwa kwenye vijalizo vya fedha.

אֶזֶן	עַל-	חֶכְמָה	מוֹכֵיחַ	כֶּתֶם	וַחֲלִי-	זָהָב	נֵזֶם	12
sikio	juu-ya	mwenye-hekima	mkemeaji	dhahabu-safi	na-pambo-la	dhahabu	pete-ya	
H0241		H2450	H3198	H3800	H2481	H2091	H5141	

שִׁמְעֵת:
lisikilizalo
[H8085](#)

Kama vile kipuli cha dhahabu au pambo la dhahabu safi, ndivyo lilivyo karipio la mtu mwenye hekima kwa sikio lisikilizalo.

לְשִׁלְחֹוֹ	נֶאֱמַן	צִיר	קֶצִיר	בְּיוֹם	וּשְׁלַג	כְּצִנֹּת-	13
kwa-wanaomtuma	mwaminifu	mjumbe	mavuno	katika-siku-ya	theluji	kama-baridi-ya	
H7971	H0539			H3117	H7950		

פ
P יָשִׁיב: | אֲדַנִּי | וְנַפְשִׁי | | | | || | huiburudisha | bwana-wake | na-nafsi-ya | | | | |
| | [H7725](#) | [H0113](#) | [H5315](#) | | | | |

Kama vile ubaridi wa theluji wakati wa mavuno ndivyo alivyo mjumbe mwaminifu kwa wale wamtumao, huburudisha roho za bwana zake.

שָׁקַר:	בְּמַתַּת-	מֵאֵת-לֵיל	אִישׁ	אֵין	וְנֶשֶׁם	וְרוּחַ	נְשִׂאִים	14
uongo	kwa-zawadi-ya	anayejisifu	mtu	hakuna	lakini-mvua	na-upepo	mawingu	
H8267	H4991		H0376	H0369	H1653	H7307		

Kama vile mawingu na upepo pasipo mvua ndivyo alivyo mtu ajisifuye kwa zawadi ambazo hatoi.

נָרִם:	תִּשְׁבְּרֵ-	רֵכָה	וְלִשׁוֹן	קִצְיוֹן	יִפְתָּה	אֶפִּים	בְּאָרְךָ	15
mfupa	huvunja-	laini	na-ulimi	kiongozi	hushawishiwa	wa-muda-mrefu	kwa-uvumilivu	
H1634	H7665	H7390	H3956	H7101		H0639	H0753	

Kwa njia ya uvumilivu mtawala aweza kushawishiwa, nao ulimi laini waweza kuvunja mfupa.

וְהִקְאִיפִיקָ:	וְשִׁבְעֵנוּ	פֶּן-	רִיבְךָ	אֶכֶל	מִצָּאתָ	דָּבַשׁ	16
na-ukaitapika	ukashiba	isije-	kiasi-chako	kula	umepata	asali	
H6958	H7646	H6435	H1767	H0398	H4672	H1706	

Ukipata asali, kula kiasi tu cha kukutosha, ukila zaidi, utatapika.

ישנאך : na-akakuchukia H8130	אִשְׁכּוּחָא akakuchoka H7646	פֶּן- isije- H6435	רַעַךְ jirani-yako H7453	מִכֵּית kutoka-nyumba-ya	רִגְלֶךָ mguu-wako H7272	חֶקֶר punguza H3365	17

Ingiza mguu wako nyumbani kwa jirani yako mara chache, ukizidisha, atakukinai na atakuchukia.

עֵד shahidi-wa H5707	בְּרִיעָה dhidi-ya-jirani-yake H7453	עֲנֵה anayeshuhudia	אִישׁ mtu H0376	שָׂנוֹן mkali H8150	וּמִשְׁחָה na-mshale H2671	וּפָנָה na-upanga H2719	מִרְעָה rungu H4650	18
							שֶׁקֶר : uongo H8267	

Kama vile runggu au upanga au mshale mkali ndivyo alivyo mtu atoaye ushuhuda wa uongo dhidi ya jirani yake.

צָרָה : dhiki	בֵּינוֹם katika-siku-ya H3117	בּוֹדֵד msaliti H0898	מִבְּטָח kutumaini H4009	מוֹעֵדָת uliokwama H4154	וּרְגֵל na-mguu H7272	רֵעָה lililovunjika H7465	שֵׁן jino H8127	19

Kama vile jino bovu au mguu uliolemaa, ndivyo ilivyo kumtegemea mtu asiye mwaminifu wakati wa shida.

בְּשִׂירִים wa-nyimbo	וְשָׂר na-mwimbaji H7891	גָּדָד magadi H5427	עַל- juu-ya	תְּמִיץ siki H2558	קָרָה baridi H7135	בֵּינוֹם katika-siku-ya H3117	וּבְגֵד nguo	מַעֲרָה kuvua	20
						פ : P	רָע : mbaya	לֵב- moyo-	עַל juu-ya

Kama vile avuaye mavazi siku ya baridi, au kama siki iliyomwagwa juu ya magadi, ndivyo alivyo yeye amuimbiaye nyimbo mtu mwenye moyo mzito.

מַיִם : maji H4325	הַשְּׂקָהוּ mpe-maji H8248	צְמָא ana-kiu H6771	וְאִם- na-ikiwa-	לֶחֶם mkate H3899	הַאֲכִלְהוּ mpe-chakula H0398	שֵׁנָאךְ adui-yako H8130	רַעַב ana-njaa H7457	אִם- ikiwa-	21

Kama adui yako ana njaa, mpe chakula ale; kama ana kiu, mpe maji anywe.

יְשַׁלֵּם- atakulipa- H3068	יְיָהוָה na-Yahwe	רִאשׁוֹ kichwa-chake	עַל- juu-ya	חֲתָהּ unarundika H2846	אָתָּה wewe	גַּחְלִים makaa-ya-moto H1513	כִּי kwa-maana	לָךְ : wewe	22

Kwa kufanya hivyo, unaweka makaa ya moto yanayowaka kichwani pake, naye Bwana atakupa thawabu.

סִיר : siri	לְשׁוֹן ulimi-wa H3956	זֵרְעִים za-hasira H2194	וּפָנִים na-nyuso H6440	גִּשְׁם mvua H1653	תְּחִלָּה huleta	צָפוֹן kaskazini H6828	רוּחַ upepo-wa H7307	23

Kama vile upepo wa kaskazini uletavyo mvua, ndivyo ulimi usingiziao uletavyo uso wa hasira.

24 טוב שבת על- פנת- גנ מאשת [מרונים] (מדינים) ובית
ni-nyumba-ya (mgomvi) [mgomvi] kuliko-mke paa pembe-ya juu-ya kukaa ni-bora
[H4066](#) [H4066](#) [H0802](#) [H1406](#) [H6438](#) [H3427](#)

קבר:
pamoja
[H2267](#)

Ni afadhali kuishi pembeni mwa paa la nyumba, kuliko kuishi nyumba moja na mke mgomvi.

25 מים קרים על- נפש עפה ושמועה טובה מארץ מרחק:
ya-mbali kutoka-nchi njema na-habari iliyochoka nafsi juu-ya baridi maji
[H4801](#) [H0776](#) [H8052](#) [H5889](#) [H5315](#) [H7119](#) [H4325](#)

Kama vile maji baridi kwa nafsi iliyochoka ndivyo zilivyo habari njema kutoka nchi ya mbali.

26 מעין נפש ומקור משחת צדיק מט
anayeyumba mwenye-haki kilichoharibiwa na-chanzo iliyotiwa-matope chemchemi
[H4131](#) [H6662](#) [H7843](#) [H4726](#) [H7515](#) [H4599](#)

רשע: לפני-
mwovu mbele-ya-
[H7563](#) [H6440](#)

Kama vile chemchemi iliyotibuliwa matope au kisima kilichotiwa taka ndivyo alivyo mtu mwenye haki akishiriki na waovu.

27 אכל רבש הרבות לא- טוב וחקר כבודם כבוד:
utukufu utukufu-wao lakini-kuchunguza nzuri si- nyingi asali kula
[H3519](#) [H3519](#) [H2714](#) [H3808](#) [H1706](#) [H0398](#)

Si vyema kula asali nyingi sana, wala si heshima kujitafutia heshima yako mwenyewe.

28 עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצר לרוחו:
kwa-roho-yake kujizuia hana ambaye mtu ukuta bila uliovnjwa mji
[H7307](#) [H4623](#) [H0369](#) [H0376](#) [H2346](#) [H0369](#) [H6555](#)

Kama vile mji ambao kuta zake zimebomoka ndivyo alivyo mtu ambaye hawezi kujitawala mwenyewe.